

KAMİL DARBAZ VE GMO YAPI LTD. ŞTİ. ANAYASA MAHKEMESİ BİREYSEL BAŞVURU KARAR İNCELEMESİ

Onur KORU

Karar İncelemesi

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, okoru@stu.okan.edu.tr, ORCID NO: 0000-0001-8943-1031.

ÖZET

Çalışmamızda mülkiyet hakkı ihlali iddiasıyla Kamil Darbaz tarafından Anayasa Mahkemesi'ne yapılan bireysel başvuru neticesinde verilen karar inceleme konusu yapılmıştır. Söz konusu Anayasa Mahkemesi Kararı, 22/06/2018 tarih ve 30456 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Başvuru, açılan davada mahkemenin eksik inceleme yaptığı ve verilen karar ile başvurusunun mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına dayanmaktadır. Mülkiyet hakkından kaynaklı devletin yükümlülüğü esasen negatif yükümlülüktür. Yani devletin müdahalede bulunmamasının yeterli olduğu yükümlülüklerdendir. Ancak Anayasa m.5 hükmü ile birlikte değerlendirildiğinde, negatif yükümlülüklerin yanında devlete pozitif yükümlülükler de yüklemektedir. Şirketin tek taşınmazının ortaklar kurulu kararı olmaksızın satılması konusunda yerel mahkeme ve Yargıtay, başvurusunun iddialarını yeterli şekilde değerlendirmemiştir. Bu doğrultuda başvurusunun malik olduğu taşınmazın ellerinden çıktığı, bu nedenle mülkiyet hakkının ihlal edildiği açıktır. Anayasa Mahkemesi de benzer şekilde değerlendirme yaparak ihlal kararı vermiştir. Bizim kanaatimize göre bu karar yerindedir.

ANAHTAR KELİMELER: Bireysel Başvuru, Mülkiyet Hakkı, Yeniden Yargılama Talebi, Anayasa Mahkemesi Kararı, Karar İnceleme

İntihal / Plagiarism: Bu makale intihal programında taranmış olup en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. / This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

Bu çalışma Creative Commons Atıf-GayrıTicari-Türetilemez 4.0 Uluslararası (CC BY-NC-ND 4.0) olarak lisanslıdır.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

DOI: 10.62124/kluhfd.1569572.

KAMİL DARBAZ AND GMO YAPI LLC. CONSTITUTIONAL COURT INDIVIDUAL APPLICATION DECISION REVIEW

Onur KORU

Case Comment

Asst. Prof., İstanbul Gelişim University, okoru@stu.okan.edu.tr, ORCID NO: 0000-0001-8943-1031.

ABSTRACT

In our study, we examine the decision given as a result of the individual application made by Kamil Darbaz to the Constitutional Court, claiming a violation of the right to property. The Constitutional Court's decision was published in the Official Gazette dated 22/06/2018 and numbered 30456. The application is based on the

assertion that the court conducted an incomplete examination in the case filed, leading to a decision that allegedly violated the applicant's property rights. The state's obligation concerning property rights is essentially a negative obligation, meaning that it is sufficient for the state to refrain from interference. However, when evaluated in conjunction with Article 5 of the Constitution, it imposes positive obligations on the state in addition to negative ones. Regarding the sale of the company's only property without a shareholders' meeting resolution, the local court and the Court of Cassation did not adequately assess the applicant's claims. In this respect, it is evident that the applicant's property was taken from them, thus violating their property rights. The Constitutional Court made a similar assessment and ruled a violation, which we consider to be appropriate.

KEYWORDS: Individual Application, Property Rights, Retrial Request, Constitutional Court Ruling, Case Review

KARAR KÜNYESİ

Başvuru Numarası: 2015/12563, **Karar Tarihi:** 24/05/2018, **Resmi Gazete Tarihi:** 22/06/2018, **Resmi Gazete Sayısı:** 30456

I. KONU

Başvurucu, ortağı olduğu şirkete ilişkin taşınmazın hukuka aykırı ve muvazaalı olarak üçüncü kişiye satıldığını, satışın iptali için açtığı davada mahkemenin eksik incelemesi ve verdiği karar ile Anayasa m. 35'teki mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürerek yeniden yargılama talepli bireysel başvuru yapmıştır.

II. OLAYIN ÖZETİ

GMO Yapı Ltd. Şti, iki ortaklı bir şirket olup paylarının yarısı Kamil Darbaz'a, diğer yarısı Ö.Ş'ye aittir. İki ortak da şirketi temsile münhasıran yetkili kılınmıştır.

Şirket, İstanbul Kadıköy'de bulunan bir arsanın sahipleri ile arsa payı karşılıklı inşaat sözleşmesi yapmıştır.

Taşınmazın bir kısmı sözleşme gereği şirkete devredilmiştir. Şirket, kendi adına tescil edilen bu taşınmazın inşaat projesini hazırlamış, proje üzerinden satış ve kira sözleşmeleri yapmıştır.

Bu esnada taraflar arasında uyuşmazlıklar meydana gelmiştir.

Ö.Ş, projelerin devamı esnasında şirketi temsilen taşınmazın bir kısmını, ortaklar kurulu kararı olmaksızın üçüncü bir kişi olan E.S'ye satmıştır. Satım bedeli

820.000 TL’dir.

Kamil Darbaz ve GMO şirketi, ilk olarak Asliye Ticaret Mahkemesi’nde Ö.Ş’nin müdürlükten azli için dava açmış, alınan bilirkişi raporunda taşınmaz değerinin yaklaşık 2.377.000 TL olduğu belirlenerek Ö.Ş müdürlükten azledilmiştir.

Başvurucular daha sonra Asliye Hukuk Mahkemesi’nde tapu iptali ve tescil davası açmışlardır. Davada satışın ortaklar kurulu kararı olmaksızın yapıldığı ve muvazaaya dayalı olduğu, taşınmaz satış bedelinin şirket kasasına girmediği iddiaları ileri sürülmüştür. Davalılar ise satın aldıkları taşınmaz üzerinde hacizler bulunduğunu, bu nedenle taşınmazın kendilerine 1.642.000 TL’ye mal olduğunu ileri sürmüştür. Dava reddedilmiştir.

III. MERCİLERİN ÇÖZÜMÜ

Yerel mahkeme, aldığı bilirkişi raporu ile taşınmazın gerçek değeri ile satış bedeli arasında aşırı fark olduğunu, davalıların kötü niyetli olduğunu, şirketin tek taşınmazının ortaklar kurulu kararı alınmadan satışının mümkün olmadığını tespit etmiştir. Buna rağmen davanın reddine karar vermiştir. Yerel mahkeme kararın gerekçesinde; taşınmazın üzerinde hacizler bulunduğunu, bu nedenle haciz miktarının da satış bedeline dahil edilmesi gerektiğini, üzerinde haciz bulunan taşınmaz hissesinin risk barındırması sebebiyle satım bedelinin düşük olabileceğini, bunun makul olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Kararda ayrıca, taşınmaz üzerindeki hacizlere konu icra dosyalarındaki borcun alıcı E.S tarafından üstlenildiği, borcun temlik edildiği bilgisine yer verilmiştir. Yine satış bedelinin şirkete ulaşmamış olmasının alıcının sorumluluğunda olmadığı ifade edilmiştir.

Mahkemeyi davanın reddine karar vermeye iten asıl sebep, muvazaa iddiasının ispatlanamamış olmasıdır. Nitekim kararın gerekçesinde yalnızca bu hususa yer verilmiş, taşınmazın ortaklar kurulu kararı olmaksızın satılmış olduğu değerlendirilmemiştir. Kararın gerekçesinde, satım bedeline ilaveten taşınmaz

üzerindeki hacizleri icra dosyalarındaki borçlu sıfatını da devralarak üstlenen alacaklının riskli bir yatırım yaptığını, bu nedenle satım bedeli ile taşınmaz asıl değeri arasındaki farkın makul olduğunu, bu sorumluluğun altına giren alacaklının tapu siciline güvenerek satın aldığı taşınmazda muvazaa iddiasının haklı olmadığına yer verilmiştir.

Temyiz incelemesinde karar, usul ve yasaya aykırı olmadığı gerekçesiyle onanmıştır.

Karar düzeltme talebi de, taşınmaz üzerinde hacizler olması, alıcının icra dosyalarındaki borcu temlik alması, satış bedelinin şirkete ulaşmamış olmasının alıcının sorumluluğunda olmaması, taşınmaz satımı için ortaklar kurulu kararının gerekmemesi gerekçeleriyle reddedilmiştir.

IV. ÇÖZÜMÜ GEREKEN HUKUKİ PROBLEM

Başvurucular, şirketin yegâne taşınmazının hukuka aykırı olarak satıldığı, satışın muvazaaya dayalı olduğu ve ayrıca ortaklar kurulu kararı olmaksızın yapıldığı gerekçesiyle açılan davada mahkemenin eksik incelemesi ve yetersiz gerekçeli kararı ile Anayasa'nın 35. maddesinde bulunan mülkiyet haklarının ihlal edildiği, Anayasa'nın 5. maddesinde yer alan devletin pozitif yükümlülüklerine aykırılık bulunduğu gerekçeleriyle bireysel başvuru yapmışlardır.

İlk problem, şirketin tek taşınmazının satılması usulünün nasıl olması gerektiği ve bu usule uyulup uyulmadığıdır. İkinci problem, satışın muvazaaya dayalı olup olmadığının tespitinin gerekmesidir. İncelememiz bakımından önemli olan asıl sorun ise, varsa eğer hukuka aykırılığın mülkiyet hakkını ihlal edip etmediği, temel hakların ihlalinin anayasa mahkemesine götürülmesinde başvurunun haklı olup olmadığıdır.

Olay tarihinde yürürlükte olan 818 sayılı TBK m.18'de muvazaa:

“Bir akdin şekil ve şartlarını tayininde, iki tarafın gerek sehven gerek akitteki

hakiki maksatlarını gizlemek için kullandıkları tabirlere ve isimlere bakılmıyarak, onların hakiki ve müsterek maksatlarını aramak lazımdır.

Tahriri borç ikrarına istinat ile alacaklı sıfatını iktisabeden başkasına karşı, harçlı tarafından muvazaa iddiası dermeyer olunamaz.” şeklinde düzenlenmiştir.

Olay tarihinde yürürlükte olan 6762 sayılı TTK m.321, m.542 ve m.443/2 birlikte değerlendirildiğinde, şirket tek taşınmazının satılabilmesi ancak genel kurulun vereceği özel yetki ile mümkün olabilmektedir¹.

V. GÖRÜŞÜMÜZ

Mülkiyet hakkı ihlalleri gerek Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuruda, gerekse AİHM başvurularında çok sayıda başvuru tarafından ileri sürülmektedir. Türkiye’nin 1959-2023 yılları arasındaki AİHS ihlallerine bakıldığında mülkiyet hakkından kaynaklı ihlallerin temel hak ve özgürlükler sıralamasında üçüncü sırada olduğu görülmektedir².

Mülkiyet hakkı, Anayasa m.35’te “*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*” şeklinde düzenlenmiştir. Mülkiyet hakkı aynı zamanda AİHS 1 numaralı protokolün 1. maddesinde düzenlenmiştir³. Mülkiyet hakkı ihlalleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde

¹ Yargıtay 11. HD. T: 17/01/2000, E.1998/8298, K.2000/19 (Kazancı Bilgi Bankası, Son Erişim Tarihi: 18.10.2024)

² <<https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/60220241009516-%201959-2023%20YILLARI%20ARASI%20MADDELERE%20G%C3%96RE%20A%C4%B0HS%20%C4%B0HLALLER%C4%B0%20DA%C4%9EILIMI.pdf>>, Son Erişim Tarihi: 05.10.2024.

³ “*Her gerçek ya da tüzel kişi, mülkiyetinden/mal varlığından müdahale edilmeksizin yararlanma hakkına sahiptir. Hiç kimse, kamu yararı uyarınca ve yasanın ve uluslararası hukuk genel ilkelerinin öngördüğü koşullara tabi olarak mülkiyetinden yoksun bırakılması hali hariç, mülkiyetinden yoksun bırakılmayacaktır. Ancak yukarıdaki hükümler hiçbir biçimde, bir Devletin, mülkiyetin genel yarara uygun*

de pek çok kararda inceleme konusu olmuştur⁴.

Mülkiyet hakkı, kişinin doğuştan sahip olduğu haklardan değildir. Bir kişinin mülkiyet hakkından yararlanabilmesi için, talep ettiği mülkiyet değerinin mal varlığı içerisinde bulunması gerekmektedir⁵. Kamu makamları, kişinin sahip olduğu bir şeye haksız müdahalede bulunmuş olmalıdır⁶. Öncelikle ulusal hukuka göre meşru bir mal varlığı bulunmalı ve mal varlığında bir eksilme ya da zarar meydana gelmelidir. Ana kural mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri süren başvurucunun, böyle bir hakkın varlığını kanıtlama yükümlülüğü bulunmasıdır. Zira mülkiyet hakkı mülk edinme talebini değil, kişinin mevcut ve kazanılmış olan mülkiyetine ilişkin hakkını güvence altına almaktadır⁷. Dolayısıyla mülkiyet hakkı kişinin yalnızca var olan varlıklarını müdahalelere karşı korumaktadır, bir kişinin mülkiyet kazanma hakkını kapsamamaktadır⁸.

Mal varlığı değerinin varlığının belirlenmesinde Anayasa Mahkemesi, Türk hukuku kurallarını göz önünde bulunduracaktır. Başvuru konusu olayda başvuruculardan birisinin şirket ortağı ve diğerinin şirket olduğu, şirkete ait mal varlığı değerinin diğer ortak tarafından hukuka aykırı olarak satılmış olması ihtimalinin değerlendirildiği görülmektedir.

---

olarak kullanılmasını denetim altına almak ya da vergilerin yahut diğer katkıların/yükümlülüklerin yahut para cezalarının ödenmesini temin etmek üzere gerekli gördüğü nitelikteki yasaları yürürlüğe koyması yetkisine halel getirmeyecektir.”

⁴ Örneğin Fabris – Fransa kararında Mahkeme, evlilik dışı çocuğa miras payı verilmediği için mülkiyet hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir. <<http://hudoc.echr.coe.int/tur/?i=001-126727>>, Son Erişim Tarihi: 18.10.2024.

⁵ H. Burak Gemalmaz, Mülkiyet Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi (MRK Baskı 2018) 50.

⁶ Osman Doğru ve Atilla Nalbant, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar (Pozitif Matbaa 2013) 651.

⁷ Tolga Şirin, Bireysel Başvuru Usul Hukuku (MRK Baskı 2018) 103; Ergin Cinmen ve Ahmet Dindar, Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararları (Legal Yayıncılık 2015) 616-617.

⁸ David Harris, Michael O’Boyle, Ed Bates and Carla Buckley, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku (Şen Matbaa 2013) 680.

Olayda önemli olan husus, mal varlığı değerindeki azalmanın hukuka aykırı olarak meydana gelip gelmediği ve bu nedenle mülkiyet hakkının ihlal edilip edilmediği olduğundan, hukuka aykırılık unsurunun Türk hukuku bakımından yeterince ve doğru incelenip incelenmediği, mülkiyet hakkına aykırılığın tespitinde önem kazanmaktadır. Anayasa Mahkemesi’nce incelenecek olan da budur.

Mülkiyet hakkından kaynaklı devletin yükümlülüğü esasen negatif yükümlülüktür⁹. Negatif yükümlülükler, devletin müdahalede bulunmamasını ve insan haklarına saygı göstermesini gerektiren yükümlülüklerdir¹⁰. Devletin negatif yükümlülükleri, kişiler bakımından “negatif statü hakları” olarak bilinir¹¹. Anayasamızda bu haklar kişinin hak ve ödevleri başlığı altında toplandığından bunlara “kişisel haklar” denir¹². Anayasa m.5 hükmü ile birlikte değerlendirildiğinde, negatif yükümlüklerin yanında devlete pozitif yükümlülükler de yüklediği görülmektedir¹³. Anayasa m.5’te devletin pozitif yükümlülükleri şu şekilde açıklanmaktadır: “Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” Pozitif yükümlülükler, devletin insan haklarını korumak amacıyla gerekli tedbirleri almasını, gerekli işlemleri yapmasını gerektiren yükümlülüklerdir¹⁴. Bunlar devlete sosyal alanda bazı

---

⁹ Gemalmaz (n 5) 191.

¹⁰ Harris, Boyle, Bates and Buckley (n 8) 19; Gemalmaz (n 5) 191.

¹¹ Bkz. Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku (4. Baskı, Ekin Yayıncılık 2021) 309.

¹² Gözler (n 11) 309.

¹³ Gemalmaz (n 5) 191.

¹⁴ Harris, Boyle, Bates and Buckley (n 8) 19; Gemalmaz (n 5) 191.

ödevler yükler¹⁵. Devletin pozitif yükümlülükleri, kişiler bakımından “pozitif statü hakları” olarak bilinir¹⁶. Anayasamızda sosyal ve ekonomik hak ve ödevler başlığı altında düzenlendiğinden bunlara “sosyal haklar” denir¹⁷.

Pozitif yükümlülükler arasında bulunan koruma yükümlülüğü çerçevesinde hak sahibi, devletten, üçüncü kişilerin müdahalesine karşı kendisini korumasını talep eder¹⁸. Devletin bu yükümlülüğü, özel hukuk ilişkilerinin de Anayasa Mahkemesi bireysel başvurusuna konu olmasını sağlamaktadır¹⁹. Bu pozitif yükümlülük nedeniyle devletin mülkiyet hakkından kaynaklanan koruyucu ve düzeltici önlemler alma zorunluluğu doğmaktadır²⁰. Mülkiyet hakkı dolayısıyla devletin yükümlülüğü esasen negatif yükümlülük ise de anılan sebeple devletin aynı zamanda pozitif yükümlülüğü söz konusu olmaktadır. Zira mülkiyet hakkının etkin şekilde korunabilmesi için devletin negatif yükümlülüklerinin varlığı yeterli olmamakta, bunun yanında pozitif yükümlülüklerinin de bulunması gerekmektedir²¹. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay kararlarında mülkiyet hakkından kaynaklı devletin pozitif yükümlülüğünün de bulunduğu vurgu yapılmıştır²². AİHM bakımından da devletin mülkü özel kişilerin

¹⁵ Gözler (n 11) 309.

¹⁶ Bkz. Gözler (n 11) 309.

¹⁷ Gözler (n 11) 309.

¹⁸ Oya Boyar, Devletin Pozitif Yükümlülükleri ve Dolaylı Yatay Etki, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (3. Baskı, Beta Yayınları 2013) 59; Harris, Boyle, Bates and Buckley (n 8) 686.

¹⁹ Anayasa Mahkemesi T: 14.11.2019, E.2019/11, K.2019/86 (Hukuktürk, Son Erişim Tarihi: 06.10.2024); Anayasa Mahkemesi T: 07.03.2019, E.2015/17844 (<<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/04/20190419-29.pdf>>, Son Erişim Tarihi: 11.10.2024)

²⁰ Anayasa Mahkemesi T: 13.07.2023, E.2023/117, K.2023/121 (Hukuktürk, Son Erişim Tarihi: 17.10.2024)

²¹ <<https://www.anayasa.gov.tr/tr/bireysel-basvuru/temel-hak-ve-ozgurluklerin-ihlaline-dair-emsal-kararlar/mulkiyet-hakkina-dair-emsal-kararlar/mulkiyet-hakkina-dair-emsal-kararlar-tum-liste>>, Son Erişim Tarihi: 11.10.2024.

²² Örn. Anayasa Mahkemesi T: 22.10.2020, E.2019/59, K.2020/61 (Hukuktürk, Son Erişim Tarihi: 10.10.2024); Anayasa Mahkemesi T: 14.11.2019, E.2019/11, K.2019/86 (Hukuktürk, Son Erişim Tarihi: 06.10.2024); Yargıtay 7. H.D. T: 02.03.2023,

müdahalesinden koruma yükümlülüğünün bulunduğu kabul edilmektedir²³.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) mülkiyet hakkından doğan devletin negatif yükümlülüklerinin yanında mülkiyet hakkını koruma şeklinde pozitif yükümlülüklerinin olabileceğini belirtmektedir²⁴. Öneriyıldız – Türkiye kararında bu husus AİHM tarafından “*Daire, bu hakkın özüne uygun, etkin bir şekilde kullanılabilmesinin yalnızca Devlet’in müdahale etmeme görevine bağlı olmadığına, pozitif koruma önlemleri gerektirebileceğine karar vermiştir.*” şeklinde ifade edilmiştir²⁵. Yine AİHM kararlarında devlet müdahalesinin medeni bir hakkın esasının karara bağlanması için gerekmesi halinde devletin pozitif yükümlülüğünün olduğu belirtilmektedir²⁶. Blumberga – Letonya kararında mülkiyet hakkından dolayı devletin pozitif yükümlülüğünün doğabileceği, devletin iç hukukunda mülkiyet hakkını yeterince koruyucu ve kişiler arasındaki ilişkilerden doğan zararın tazminini sağlayacak uygun bir yargı süreci işletilmesi gerekliliği vurgulanmıştır²⁷. Benzer şekilde AİHM, Sovtransavto Holding – Ukrayna kararında devletin mülkiyet hakkı konusundaki pozitif yükümlülükleri gereği kişiler arasındaki uyuşmazlıkların çözümü için etkili ve hakkaniyetli bir denetim yapacak yargı sistemi oluşturmak zorunda olduğunu belirtmiştir²⁸.

Mülkiyet hakkı ihlali iddiasında Anayasa Mahkemesi, devletin maddi ve usule ilişkin pozitif yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini, başvurunun iddialarını yetkili makamlar önünde ortaya koyma imkanına sahip olup

---

E.2022/7370, K.2023/1272 (Hukuktürk, Son Erişim Tarihi: 08.10.2024)

²³ Harris, Boyle, Bates and Buckley (n 8) 685.

²⁴ Oya Boyar, ‘Mülkiyet Hakkı’ iç Sibel İnceoğlu (ed), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme (Şen Matbaa, 2013) 530; Doğru ve Nalbant (n 6) 652.

²⁵ <[²⁶ Harris, Boyle, Bates and Buckley \(n 8\) 685.](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22sort%22:[%22kdate%20Descending%22],%22it%22:[%22001-162089%22]}>”, Son Erişim Tarihi: 05.10.2024.</p></div><div data-bbox=)

²⁷ Doğru ve Nalbant (n 6) 654.

²⁸ Boyar (n 24) 505.

olmadığını değerlendirecektir²⁹. Usule ilişkin güvence kapsamında devletin taraflar arasındaki uyuşmazlığı etkili ve adil bir karar verilmesi suretiyle çözme sorumluluğu bulunmaktadır³⁰. Devletin yükümlülüğü, şahıslar arasındaki uyuşmazlığın çözümünde devlete atfedilebilecek bir hususun varlığı durumunda söz konusu olacaktır. Başvuruya konu olayda başvuruçuların iddia ettikleri gibi geçersiz bir satış işlemine dayalı olarak yapılan tescilin yolsuz olduğunun kabul edilmesi durumunda hukuka aykırı olarak taşınmazdaki payın kaybı gibi bir sonuç doğar ki bu da başvuruçuların mülkiyet hakları yönünden ölçüsüz ve aşırı bir külfete yol açacaktır. Bu nedenle yargılama ile devletin bunun önüne geçememesi durumunda mülkiyet hakkının ihlal edileceği düşünülebilecektir.

Ancak Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kapsamında ilk derece mahkemesi tarafından yapılması gereken olay ve olgu değerlendirmelerini yapması beklenemez. Bu nedenle muvazaa veya yetkisiz temsil gibi olguları değerlendirme görevi bulunmadığına ilişkin kararın 56. paragrafındaki değerlendirmeye katılıyoruz. Yine “şirketin aktiflerindeki önemli miktar” kavramının neye karşılık geldiğinin tartışılması adli yargının görev alanındadır. Anayasa Mahkemesi yalnızca temel hakların ihlal edilip edilmediğini inceleyecektir. Bu nedenle mahkemelerin mülkiyet hakkına etki edebilecek kararlarını yeterli şekilde gerekçelendirmeleri önemlidir³¹. Tüm iddialara yönelik mahkeme değerlendirmelerinin gereğince, yeterli açıklıkta ve gerekçeli şekilde yapılması gerekir. Aksi takdirde mülkiyet hakkının ihlali söz konusu olabilir.

²⁹ Gemalmaz (n 5) 193.

³⁰ <<https://www.anayasa.gov.tr/tr/bireysel-basvuru/temel-hak-ve-ozgurluklerin-ihlaline-dair-emsal-kararlar/mulkiyet-hakkina-dair-emsal-kararlar/mulkiyet-hakkina-dair-emsal-kararlar-tum-liste>>, Son Erişim Tarihi: 11.10.2024.

³¹ <<https://www.anayasa.gov.tr/tr/bireysel-basvuru/temel-hak-ve-ozgurluklerin-ihlaline-dair-emsal-kararlar/mulkiyet-hakkina-dair-emsal-kararlar/mulkiyet-hakkina-dair-emsal-kararlar-tum-liste>>, Son Erişim Tarihi: 11.10.2024. Aynı doğrultuda AİHM bakımından ulusal hukuku uygulayan mahkeme kararları için de aynı husus söz konusudur. Bkz. Harris, Boyle, Bates and Buckley (n 8) 691.

AİHM de Baklanov - Rusya davasında ulusal mahkemelerin mülkiyet hakkına müdahale bakımından bir yasal düzenlemeye gönderme yapmamış olmasını, mahkeme kararlarının tutarsız oluşunu, yasal düzenlemelerin yeteri kadar açık bir şekilde formüle edilmemesini hak ihlali sebebi olarak kabul etmiştir³².

Muvazaa iddiası bakımından başvuruçular, mahkemelerin iddialarını yetersiz gerekçe ile reddettiklerini söyleseler de yerel mahkemece muvazaa iddiasının taşınmaz üzerinde hacizler olduğunu ve bu hacizlerin taşınmaz değerine etkileriyle birlikte kararında açıkladığı gözetileceğinden bu iddialarının haksız olduğuna ilişkin Anayasa Mahkemesi değerlendirmesinin haklı olduğunu ifade etmek gerekir.

Öte yandan şirketin tek taşınmazının ortaklar kurulu kararı olmaksızın satılması konusunda yerel mahkeme ve Yargıtay, başvuruçunun iddialarını yeteri şekilde değerlendirmemiştir. Şirketin tek taşınmazının TTK uyarınca gerekli karar alınmaksızın satılması hukuka aykırıdır³³. Şirketin tek mal varlığının ortaklar kurulu kararı olmaksızın satılmasına ilişkin bir Yargıtay kararına Anayasa Mahkemesi de değinmiş, bu ve benzer nitelikteki kararlara göre satışın hukuka aykırı olacağı değerlendirilmesi yapılmıştır³⁴. Bu iddianın yeterince

³² Bkz. Harris, Boyle, Bates and Buckley (n 8) 691.

³³ Örn. Yargıtay 11. H.D. T: 19/09/2019, E.2018/830, K.2018/5590 için bkz. Arslan Kaya ve diğerleri, Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2019 (Onikilevha Yayıncılık 2020) 252; Yargıtay 11. H.D. T: 19/06/2017, E.2015/15468, K.2017/3850 için bkz. Abuzer Kendigelen ve diğerleri, Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2017 (Onikilevha Yayıncılık 2018) 242; Yargıtay 11. H.D. T: 25/01/2016, E.2015/6357, K.2016/702 ve Yargıtay 11. H.D. T: 16.09.2015, E.2015/7520, K.2015/9356 için bkz. Abuzer Kendigelen ve diğerleri, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2015-2016 (Onikilevha Yayıncılık 2018) 365-366; Yargıtay 11. H.D. T: 21/03/2014, E.2012/15771, K.2014/5558 ve Yargıtay 11. H.D. T: 10.02.2014, E.2013/17904, K.2014/2783 için bkz. Abuzer Kendigelen ve diğerleri, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2014 (Onikilevha Yayıncılık 2018) 322-323.

³⁴ Yargıtay 11. H.D. T: 27/11/2012, E.2011/12391, K.2012/19288 (Kazancı Bilgi Bankası, Son Erişim Tarihi: 18.10.2024) "...Dava, limited şirkete ait tek mal varlığı olan

değerlendirilmemesinin başvuruçuların mülkiyet hakkını ihlal ettiği de açıktır. Anayasa Mahkemesi de benzer şekilde değerlendirme yaparak ihlal kararı vermiştir ki karar yerindedir. Zira eksik inceleme ve değerlendirme sonucu olarak başvuruçunun mülkiyet hakkı korunamamış ve dolayısıyla devlet mülkiyet hakkından kaynaklanan pozitif yükümlülüklerini ihlal etmiştir.

Başvuruçular ileri sürmemiş ve Anayasa Mahkemesi değinmemiş olsa da esasen olayda başvuruçuların hukuki dinlenilme hakkının ihlal edildiği de söylenilebilir. Zira hukuki dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içerisinde değerlendirilmekte ve karar organlarının karar verirken tarafların iddia ve savunmalarını dikkate almasını da içermektedir³⁵. Anayasa m.36'da adil yargılanma hakkı şu şekilde düzenlenmiştir: "*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" Yerel mahkeme ve Yargıtay'ın, başvuruçuların ortaklar kurulu kararı olmaksızın taşınmazın satışına itirazını yeterli ölçüde dikkate alıp iddiaya yeterli yanıtı vermemesi, hukuki dinlenilme hakkının ihlalidir. Ancak hak ihlali taraflarca ileri sürülmediğinden mahkemece değerlendirmeye alınmamıştır.

KAYNAKÇA

Boyar O, Devletin Pozitif Yükümlülükleri ve Dolaylı Yatay Etki, İnsan Hakları

---

taşınmazın satışından kaynaklanan tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir. Mahkemece, satış işlemi yapan davalı İsmet Taş'ır şirket müdürlüğünün devam ettiği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Dava konusu taşınmaz dava dışı S... Tic. Ltd. Şti'nin tek mal varlığı olduğu anlaşıldığından, şirketin tek mal varlığının satışı için ortaklar kurulu kararı gerekmektedir. Bu konuda satışla ilgili ortaklar kurulu kararı olmadan yapılan satış yok hükmündedir. Bu nedenle davanın kabulü gerekirken reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün davacı yararına bozulması gerekmiştir.... "

³⁵ Cansu Korkmaz, 'Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Sonucunda Verdiği Kararların Medenî Usûl Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi', (2017) (3) YBHD 215, 238.

Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (3. Baskı, Beta Yayınları, 2013).

Boyar O, 'Mülkiyet Hakkı' iç Sibel İncaoğlu (ed), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme (Şen Matbaa 2013).

Cinmen E ve Dindar A, Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararları (Legal Yayıncılık 2015).

Doğru O ve Nalbant A, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, 2. Cilt (Pozitif Matbaa 2013).

Gemalmaz HB, Mülkiyet Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi (MRK Baskı 2018).

Gözler K, Türk Anayasa Hukuku (4. Baskı, Ekin Yayıncılık 2021).

Harris D, Boyle M, Bates E and Buckley C, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku (Şen Matbaa 2013).

Kaya A ve diğerleri, Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2019 (Onikilevha Yayıncılık 2020).

Kendigelen A ve diğerleri, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2014 (Onikilevha Yayıncılık 2018).

Kendigelen A ve diğerleri, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2015-2016 (Onikilevha Yayıncılık 2018).

Kendigelen A ve diğerleri, Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2017 (Onikilevha Yayıncılık 2018).

Korkmaz C, Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Sonucunda Verdiği Kararların Medenî Usûl Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi', (2017) (3) YBHD 215, 238.

Şirin T, Bireysel Başvuru Usul Hukuku Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi (MRK Baskı 2018).

<<https://www.anayasa.gov.tr/>>

<<http://hudoc.echr.coe.int>>

<www.hukukturk.com>

<<https://inhak.adalet.gov.tr>>

<www.kazancı.com>

<www.resmigazete.gov.tr>